

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrti „ — „ 80
Posamezno števil.
15 kr.

Oznanila
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznaila in reklamnejš
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprište rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pr dene
primerna pošilja
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslani knjige
se ne vračajo.

Kako si učitelj oziroma učiteljica pridobi in ohrani neobhodno potrebni svoj ugled v šoli in izven šole?

Piše F. Žiher.

A. Učitelj skrbi si pridobiti ljubezen otrok. Ako hočemo doseči glavno nalogo šole, mora biti šola najprej odgojevališče; v šoli naj si otroci pridobé potrebnih čednosti. Čednosti pa, v katerih naj bi se otroci odgojevali, mora pred vsem učitelj sam imeti, on mora biti vzor v čednostih, katere hoče v otroška srca vcepiti. Učitelj mora biti to, kar hoče od otrok doseči, mora storiti isto, kar naj otroci storijo, on mora opustiti vse, česar oni storiti ne smejo. Vzglede učiteljev čudodelno vpliva na šolsko mladež. — Občevanje učitelja z učenci naj bo ljubeznivo, prijazno; s pregreški in prestopki naj ima potrpljenje, posebno pri novincih. Pravičnost bodi mu vedno pred očmi. Vestno naj razreduje; o napredku, nravnosti in pridnosti mora se natančno, a ne površno, prepričati. Veselost in živahnost otrok se ne sme smatrati kot pregrešek proti nravnosti, učitelj mora otroke po individualnosti presojevati. Slabo nadarjen učenec ni radi neugodnih uspehov že lenuh, on zna biti pridnejši nego najbolj nadarjen, kateremu je učenje le igrača, med tem ko prvemu provzročuje mnogo truda in muke. Kateri učitelj bi ne imel usmiljenja z otrokom, ki se s solznimi očmi opravičuje: „Sem se učil, pa se nisem mogel naučiti“. Učitelj se naj varuje, da med učenci, ki so različnih stanov, ne dela razlike. Ubožčki kakor otroci bogatašev in imenitnih starišev, vsi morajo učitelju biti jednaki, za vse bodi pohvala in kazen po zasluženju jednaka. S takim ravnanjem si pridobi učitelj ljubezen otrok in po teh ljubezen starišev. Kjer je pa ljubezen, tam tudi ne bo manjkalo spoštovanja in ugleda učitelju.

B. Učitelj bodi dober kristjan! Slovensko ljudstvo je rado pobožno, na kar se mora učitelj, osobito na kmetih, vedno ozirati. Stariši kakor otroci ne smejo nikoli opaziti pri učitelju verskega indiferentizma. Sicer pa si ne morem misliti učitelja brezverca, ker brez vere je izključena prava vzgoja, a brez vzgoje je šolski pouk zaman, učitelj pa, ki ni ob enem vzgojitelj, ni učitelj. — Učiteljevo obnašanje v cerkvi naj bo resnobno, resnoben naj bo v pogovorih o verstvu in cerkvenih običajih. Vsako priliko naj pri posameznih predmetih uporabi, da vzbuja pri otrokih verski čut, da jih navdušuje za nauke največjega prijatelja in dobrotnika mladine, — za nauke našega Odrešenika. Prav dobro je, ako učitelj pred božičnimi, velikonočnimi in drugimi imenitnejšimi prazniki učencem raztolmači in razloži njihov pomen. Kako lepo se dá pripovedovati pomen in spomin božičnih praznikov! Takšni nauki segajo globoko v otroška srca, radi si jih zapomnijo in tudi svojim starišem doma o njih pripovedujejo. Ako otrok

svojim starišem pripoveduje: „Danes so nam gospod učitelj pripovedovali o Božjem detetu, o njegovej ljubezni do otrok itd., ali o angelju varuhu“, — bodo stariši gotovo spoštovali in čislali takega učitelja. Sliši se potem pri ljudeh: „Naš učitelj pa otroke res lepo učijo“.

C. Učitelj — oče bodi vzor vzgojitelja svojih otrok. Kakor sem že omenil, glavna naloga ljudske šole je vzgoja, je blaženje srca ter iz tega izvirajoča disciplina. V merodajnih krogih se pogostoma ozira samo na napredek v učenih predmetih, a premalo na vzgojo. Ne jemlje se vsakokrat v poštev, da je učitelj kot vzgojitelj uspešno deloval, a morda ni dosegel smotra v vseh predmetih. — Kot vzgojitelj svojih otrok pa se naj sveti kot zvezda! Mlad učitelj, hoteč si ustanoviti „lastno ognjišče“, naj si izvoli družico, primerno njegovemu stanu; dobro jo mora poznati, ali že ima, ali si vsaj še more prilastiti lastnosti, da bo zmožna otroke na strani svojega moža tako vzgojevati, da bo ta vzgoja izgledna za celi kraj. Vzgojevalne knjige in spise naj mlad oče in mlada mati neutrudno čitata. V učiteljske obitelji se nikdar ne sme slišati „Vater-Zartl“ ali „Mutter-Zartl“, temveč, ako mu je Bog dal več otrok, mora vse jednako ljubiti, vse z jednako skrbjo odgojevati, boljše nego vsak drugi. Napačna vzgoja je prokletstvo za marsikatero obitelj! — Ako ima lastne otroke v svojem razredu, naj ž njimi ravno tako ravna kakor z drugimi, in ne za pičico drugače. Lastnega otroka mora, ako treba, ravno tako kaznovati ali pohvaliti, ko druge; tu bodo otroci spoznali učiteljevo pravičnost, spoštovali in občudovali ga bodo oni in njihovi stariši. Zelo neugodno je za ugled učitelja, ako s svojimi otroci ljubkeje občuje v šoli nego z drugimi, a tudi prestrog ne sme biti ž njimi, v šoli naj mu bodo vsi otroci jednaki. Učiteljevi otroci naj se zunaj šole tako vedejo, da so vzgled drugim. Oblečeni ne smejo biti gizdavo, a grdo bi bilo, ako bi hodili umazani in raztrgani okrog. Učitelj, ki svojih otrok prav ne vzgaja, bo tudi slab vzgojitelj drugih otrok.

D. Učitelj, bodi miroljuben, spravljaliv in postrežljiv! Mnogokrat se godi učitelju krivica, bodi si gledé na slabo stanovanje ali v drugih rečeh, a gledati mora, da doseže miroljubnim potom, a ne s tožbami in prepiranjem svojo pravico. Ako te kdo razžali, dobro premisli in preudari, ali ni bolje za te, da mu odpustiš, nego v sovraštvu ž njim ostaneš. Pripetilo se mi je, da me je neki oče proti dostavljalecu „Opominskega lista“ na zelo surov način razžalil, tako, da sem bil primoran, ga pri kazenski sodnji tožiti. Ko mu je kazenski sodnik očital njegovo postopanje ter mu povedal, kakoršna kazen ga čaka, začel me je odpuščenja prositi. In ko sem na sodnikovo vprašanje odgovoril, da mu odpustim in kaznovanja ne zahtevam, zahvalil mi je jokaje, hoteč mi roko poljubiti. Od tega časa bil je moj čestilec. — Ako kdo učitelja prosi, da mu to ali uno piše, ali ga prosi za svét, naj mu prošnje ne odbije ali ga celo arogantno ne odpravi. Postreže naj občanom s semenjem, drevesci, cepikami in trtami, naj jim kaže in jih uči cepljenja dreves in trt. Hoteč pa za vsako malenkost plačilo ne bode vžival zaupanja, vsled tega pa tudi ne bode imel ugleda pri ljudstvu. Nikdar pa ne sme učitelj pripustiti, da bi se mu za njegovo postrežljivost v krčmi plačevala pijača!

E. Učitelj živi v miru z duhovščino! Duhovniki so naši sotrudniki pri odgoji otrok, zato je zelo važno za učitelja, da živi ž njimi v prijateljstvu, in menimo, da to ni ravno pretežavno. Treba je le medsebojnega spoštovanja, katerega izvor je trden značaj in taktno vedenje, ter nekoliko potrpežljivosti in popustljivosti na obeh straneh. Prav žalostno bi bilo, ako bi se edini omikanci na kmetih med sabo pripirali in v neslogi živeli. Vzajemno delovanje učiteljev in duhovnikov pospešuje vzgojo in povzdiguje ugled obeh stanov.

F. Učitelji, bodimo kolegijalni med sabo! „Sloga jači, nesloga tlačí“ — je istinit pregovor, ki je tudi za učitelje posebno važen. Prav žalostno je, ako opazujemo med učitelji zavidanje, prepir in sovraštvo! Ako živimo v sovraštvu, tako se ne spoštujemo med sabo, ne spoštujemo sami svojega stanu; kako-li pa smemo zahtevati, da bi nas in naš stan ljudstvo spoštovalo? Koliko vem iz lastnihkušenj, nimamo v občem mnogo prijateljev pri nobenem stanu. Tisti, ki poznajo, ali bi saj morali poznati naše težnje in žalostne razmere ter bi nas v merodajnih krogih lahko zagovarjali, so žalibog večinoma naši tožniki.

V novejši dobi opazujemo v nekaterih krajih zeló, rekel bi, ostudne dogodke, katerim podlaga so jeziki nežnega (!?) spola. Vedno več se namešča mladih učiteljic tudi v samotne kraje, kjer zamorejo občevati, recimo, samo z nadučiteljem in njegovo soprogo; včasih je tudi več oženjenih učiteljev na šoli, na kateri je nameščena mlada učiteljica. — „Tri pure, tri race . . .“ — No, omeniti le hočem, da sem se moral smejeti, slišavši, da na neki šoli se ni smela domača učiteljska konferenca drugače vršiti, nego v navzočnosti nadučiteljeve soproge. Res, neumna ljubosumnost razburi še bolj občutljive jezike žensk, imajoče navado, vedno poprej govoriti, potem še le misliti. Znan mi je slučaj, da je nepremišljeno govorjenje neke nadučiteljeve soproge provzročilo sovraštvo in nemir med katehetom, domačim in sosednim učiteljstvom, nazadnje pa je imela kazenska sodnija celo stvar v rokah, katera je morala za priče pozvati tudi kmetske osebe. Stariši govoré v navzočnosti otrok o sovraštvu med učitelji rekoč: „To je pa res grdo, da si ta ki ljudje niso dobri med sabo!“ Vsakdo, komur ni bršljan obrastel možgan, mora izpredvideti, koliko trpi na tak način naš ugled. Razvidno je iz tega, da je čestokrat potrebno, da si učitelj-soprog mora tudi svojo družico vzgojiti, zavračujoč jo k njenim opravilam v hišo in kuhinjo. — Oj ljuba kolegijalnost, kje si doma? Žalibog, nahajajo se tovariši, ki besede, govorjene v stanovskeji družbi, kar tople neso v nepoklicane kroge, katerim še to niti mar ni! Nekoč mi je rekel nek nadzornik: „Die Leute (učitelji) sind wirklich sehr unvorsichtig mit ihren Gesprächen, denn man erfährt ja sofort alles.“ — Poglejmo duhovnike! Duhovnik, govoreč z lajikom o svojem tovarišu, ne bo nikdar ali saj v zelo redkih slučajih govoril o pregreških ali slabostih njegovih, dobro vedoč, da, ako je omadeževan njegov tovariš, omadeževan je tudi on, ter celi duhovski stan. Duhovske gospodske in oblasti prikrivajo in skrivnostno postopajo proti redovnikom, ki so kaj zadolžili, dekani zagovarjajo po mogočnosti svoje župnike in kaplane osobito napram posvetnjakom, in baš ta vzajemnost med duhovniki ter spoštovanje med sabo vzrokuje velikanski ugled, koji uživa ta imenitni stan. In mi?! — Ker nas nikdo ne brani in ne zagovarja, molčimo saj medsebojno o svojih pregreških!

G. Učitelj vedi se povsod dostojno, stanu primerno! Nobena oblast nam ne more prepovedati obiskovanja gostilnic, saj zabajajo v nje člani vsakega stanú, iskajoči krepčila pri kupici vina ter razvedrila v prijetnej družbi. Posebno pa je učitelju razvedrila potrebno; a zelo varovati se mora, da ne občuje ali se celo ne brati z ljudmi, ki so na slabem glasu. Ako ne najdemo primerne družbe, bodimo sami ali pa ostanimo doma. Če mora učitelj v šoli priporočati zmernost, varénost in druge čednosti ter jih želi vcepiti v otroška srca, tako mu je tembolj paziti, da otroci na njem ne opazujejo nasprotnih lastnosti. Zato bi učitelj naj ne bil v navzočnosti učencev nikoli delj časa v gostilnici; da bi se pa kedaj celo upijanal, to bi pa bil že največji greh učitelja! Ako učitelj dela dolgove po krémah tako očitno, da ljudstvo o tem govori in to otroci slišijo, tako mu pač ne bo mogoče v šoli uspešno govoriti o zmernosti in variénosti. Tak mož pač ni več vzgojitelj, in ako učitelj ni vzgojitelj si tudi ne zasluži imena učitelja! — Pretirano se bo morda zdelo tovarišem, ako rečem, da učitelj ne puši, kedaj so učenci

v bližini, osobito ne v šolskem poslopju. Našega ugleda ne more povzdigovati, ako delamo mi to, kar učencem prepovedujemo. Nikakor pa ljudstvu sploh ne dopada, videčim, da učiteljice pušijo.

H. Ne pečaj se s politiko! V krajih, kjer je več političnih strank, je najbolje za ugled učitelja, da ostane neutralen, le ako gre za blagor šole, takrat se naj oglasi, naj svetuje in tolmači šolske postave, to pa vedno prijazno in miroljubno, in nikdar ne strastno. Strast izziva strast, surovost pa surovost, a lepa beseda navadno lepo mesto najde.

I. Obnašaj se spoštljivo proti svojim predstojnikom! Učitelj, ki ne skazuje svojim predpostavljenim časti, katera jim gre, kaže, da mu nedostaja potrebne omike in pravega takta. Omikan človek ne prosi samo, on se mora tudi zahvaliti, če mu kdo česar dobrega stori. Dolžnost vljudnosti je, da se učitelj ali učiteljica pri nastopu nove službe predstavi merodajnim osebam! To še ni morda ponižanje! Tudi klubovanje škoduje ugledu učiteljevem.

Kako je uravnati jezikovne vaje, da pospešujejo bolj pouk v materinščini, nego pa teoretično slovnico.

Matija Heric. (Konec.)

Najnovejši didaktiki in metodiki trdè, da se slovniške vaje naj ne gojè na posameznih brezveznih stavkih, marveè na zanimivih celotah velevažne vsebine. Ta nazor se mi zdi vreden pojasnila.

Po dosedanji metodiki je bila navada, da so služili vajam v ustmenem izražanju skoraj vsi učni predmeti, posebno jezikovni, a v zvezi izražati svoje misli ustmeno in pismeno so se učenci prav za prav učili bistveno le v spisovnem pouku; samo vèasih so morebiti izdelali razun na spisju odmerjenih kako kratko nalogo v vezanej celoti. Vsak mi bo pritrdil, da je spisje zelò važno za praktièno življenje. Le tu morajo učenci vse svoje misli podajati ustmeno in pismeno v vezanej celoti; zato v dosego tega smotra ne zadoščajo samo spisne vaje, ob priliki, marveè le po naèrtu urejene ustmene in pismene vaje. Dokler ne podpiramo spisnih vaj s slovniškimi vajami po doloèenem naèrtu, ne more samo jedna ura spisju odmerjena dovolj ustrezati vsem drugim predmetom, ki pomagajo pospeševati ustmeno izražanje; kajti le v spisju navajamo uèence, da svoje misli v zvezi in po doloèenem redu ustmeno in pismeno spravljajo v harmonièno celoto. In ravno tu imamo iskati vzrok, da so učenci veèkrat zelò neukretni, sestavljajoè spisno vajo. Jedna ura v tednu ali v 14 dneh ne zadostuje, da bi se mogli otroci v ustmenem in pismenem vezanem izražanju svojih mislij tako ukrepiti, kakor jim je treba v vsakdanjem življenju.

Ako hoèemo, da bodemo v spisovnem pouku dosegli svoj smoter, tedaj ga moramo podpirati krepko in po naèrtu z jezikovnimi vajami. To pa je mogoèe *a)* ako slovniške vaje spremljajo pouk v spisju in *b)* ako se podajajo slovniške vaje v spisovni obliki. Po današnji navadi obravnavajoèi slovniške vaje so malo koristili spisnemu pouku. Ali misliš, da je najveèja škoda to, da uèenec naredi kak slovniški pogrešek, ki se lahko popravi; celo ne, marveè to je glavna hiba, da ne more svojih bornih mislij spravljati v vezano celoto. In tej prikazni je vzrok, da se jezikovne vaje niso delale po naèrtu v pospeševanje spisnih vaj, torej metoda sama. Kolikokrat se pripeti, da uèenec v slovniški uri dobro rabi slovniška pravila, v spisni vaji pa dela prav velike slovniške po-

greške. Ni li dovolj očitno, da je povzročila te hibe kriva metoda goječa slovniške vaje za-se v nobedni zvezi s spisjem? In te ločene vaje se obravnavajo na stavkih brez vse zveze (Mustersätze), kojih vsebina je pretrgana in malokaj velja. Kehr-ovci jih sicer zagovarjajo, ker lahko izpeljujejo iz njih slovniška pravila moreč duh učenčev in goječ siromašno malobesednost njihovo. Zmes se obravnavajo slovniško tudi izreki, pregovori, a kolikrat jih učenci ne zapopadejo, torej se vadijo brezuspešno pojmovati slovniška pravila na nerazumljivej jim tujej vsebini. Ali ni to duševni napor brez uspeha, brez zaželenega smotra? Učenci se morajo učiti spoznavati vrednost in jakost velevažne vsebine in njene jezikovne oblike, in to je le tedaj mogoče, ako podano tvarino po vsebini in obliki razumejo. Otroški duh se zanima posebno za to, kar je doživel in se naučil. Torej je jemati pogosto slovniške vaje iz zanimive snovi dotikajoče se otroškega življenja in njegovih dogodkov iz stvarnega pouka.

„Jezikovni pouk mora biti stvarni pouk“ uče metodiki. S tako snovjó vzbujáš v učenčevem duhu zanimanje, „a z nobedno tvarino, ki je unkráj otroških čustev in razumnosti“, pravi Herbart. Otrok se mora pazljivo in vztrajno pečati s predmetom tako dolgo, dokler ni njegova last. Šola je pa poklicana za to, da naj zbira otroško miselno okrožje, krepi slabotne duševne moči njegove; kajti otroški duh ima v sebi nekaj gibljivega, nestanovitnega, da ne more dolgo in vztrajno duševno delovati pri enem in istem predmetu.

Označeno nalogo morajo izvrševati in popolnjevati vsi učni predmeti. Ni torej dvomiti, da se dosehdob v dosego tega smotra slovniške vaje prav nič niso gojile. Iz tega sledi, da je napačno uporabljati za takšne vaje brezvezne stavke; kajti od njih nima otrok nobenega duševnega haska. Ne vedé podimo učenčev nestanoviten duh od stavka, vlačimo ga od predmeta do predmeta, od vsebine pa mu ne privoščimo ničesar, da bi si pomnožil duševne zaklade z zrelimi predstavami in pojmi; z jednim zasipljemo drugo, nič stalnega in trajnega ne podajamo hrepenečemu po tečni duševni hrani.

Iz tega se razvidi, da se pospešuje pri učneih duševni razvitek, ako ustmene in pismene jezikovne vaje priklepamo na velevažne celote v spisovnej obliki. Zato terjamo, da se jezikovne vaje gledé na obliko ne smejo ločevati od spisnih. Vsaka slovniška vaja naj bo tudi spisna, tudi tukaj mora biti neka misel v sredotočji, katero smatramo za glavno misel, s katero se združevajo vse druge postranske misli po psihologičnih zakonih. Tudi v jezikovnej vaji se naj snuje misel iz misli, misel naj vzbuja misel, tako se po naravnem in lepem redu razvija vsaka vaja. V dosego tega smotra je treba mnogovrstnih vaj urejenih po premišljenem načrtu, prave vztrajnosti in doslednosti učiteljeve. Ta koliko toliko pojasnjeni nazor odobrava tudi Pavel Th. Hermann izdávši „Dictatstoffe in Aufsatzform zur Einübung und Befestigung der deutschen Syntax“; ta brošura ima gledé na naslov namen, da se iz nje uče učenci spoznavati prost in zložen stavek na stavkovih celotah v spisovnej obliki.

Konečno pa se mi zdi potrebno in današnjim časovnim razmeram primerno, da izpregovorim nekaj besed o obrazcih.

Obrazci, nazorni pouk v slovnicí.

Zelo važno sredstvo, da se morejo učenci uglobiti v bistvo prostega in zloženega stavka, so po vsem obrazci (Satzbilder); zato hočem razjasniti častitim bralcem njih bistvo in uporabo.

Obrazci predstavljajo proste in zložene stavke in njih razmerja s pismenkami in z drugimi znamenji. Rabimo jih zató, da učenci iz podanih slik razvidijo, kateri člen je najvažnejši v stavku, kako zavisi v njem člen od člena, kakšno je razmerje posameznih

stavkov v priredju in podredju, kje in kakšna ločila se stavijo itd. Take stavkove slike je objavil Hans Trunk, meščanski ravnatelj v Gradcu, v časniku „Oesterreichischer Schulbote“, priporočujoč jih vsem poučujočim na višji stopnji ljudskih šol in v meščanskih šolah v uporabo.

O praktičnej rabi teh obrazcev sem se sam prepričal uravnavši jih seveda po bistvu našega jezika; kajti otroci se radi pečajo ž njimi in marsikateri znaki stavkovi se jim predočijo prav lahko ter oči pomagujejo umu razodevati mnogotero skrivnost stavkovo. V imenovanem listu sem se o njih bistvu in rabi pohvalno izrekel, jih priporočal ter primerno dopolnil z obrazci slikajočimi stavkove kategorije, koje je izdatelj prezrl morebiti zató, da se je izognil novejim slovniškim nazorom.

Tekom časa pa sem zapazil, da sva oba pozabila izdelati obrazec za dobesedni govor (Directe Rede). Slikajočemu tak stavek gre pomisliti, kako ga je predočiti, ker dobesedni stavek (Anführungssatz) zavisi od uvodnega (Ankündigungssatz), a baš ima dobesedni obliko glavnega stavka. Značilni obrazec zanj pozneje.

O bistvu naših obrazcev.

Obrazec delimo v dve skupini; prva skupina prestavlja člene prostega, druga posamezne stavke zloženega stavka.

Prva skupina.

V tej skupini zaznamujemo stavkove člene z velikimi tiskanimi začetnicami. Na pr. *P* = povedek (povedni glagol), *O* = osebek, *D* = dopolnilo, *I* = povedkov imenovalnik, *T* = povedkov tožilnik, *R* = povedkov roditelj, *Dj* = povedkov dajalnik, *Pr* = prilastek, *Pč* = prislovno določilo časa, *Pk* = prislovno določilo kraja, *Pn* = prislovno določilo načina, *Pv* = prislovno določilo vzroka. Pri dopolnilu lahko pristavimo število, ki znači dopolnikov sklon. Na pr. *D*₄ = dop. v 4 skl. Katere in koliko od navedenih stavkovih členov bomo označevali v obrazcih, to je odvisno od okoliščin posameznih ljudskih šol in od individualnostij učenčevih; torej svetujem, imejmo pravo mero pri označevanju povedkovih določil!

Gledé na red, po katerem naj pismenke sledé, je pomniti:

a) V prvo vrsto se zapiše samo povedni glagol kot povedek in stavkov glavar, v drugo vrsto se stavljajo vsi neposredno od njega zaviseči členi osebek in povedkova določila, v tretjo vrsto pa vsi tisti, ki so odvisni od teh v drugi vrsti navedenih.

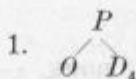
b) Zavisnost členov se znači s poševnimi črtami navzdol.

c) Črke sledé od leve na desno v istem redu, kakor členi v stavku.

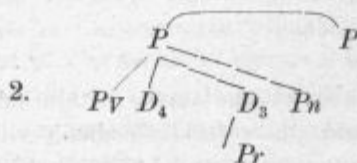
d) Ako se razkroji stavkov člen v dva ali več delov zaradi drugih med njimi stoječih členov, tedaj se zaznamuje tak člen s toliko enakimi črkami, koliko ima delov; jednake črke pa se zvežejo z obočno črto. (Glej 2. primer!)

Evo nekatere vzglede iz zgoraj podane učne slike!

1. Gessler pohvali Tela.

2. S tem se je švicarskim kmetom zelo zameril.

In zdaj končam svojo borno razpravo, svest si, da pod solncem ni nič popolnega. Želim le, da bi s podanimi novejšimi nazori in z mislimi, katere sem sprožil sem ter tje o velevažnem predmetu, vzbudil v svojih sotrudnikih le količkaj zanimanja za nje ter jim tako naklonil nekaj drobtinic jezikovnemu pouku v prosep.

V to pomagaj Bog in naša dobra volja!

Poročilo

o glavni skupščini „Zaveze štajerskih učiteljskih društev“ v Ljubnem dné 13. in 14. septembra meseca t. l.

(Govoril dné 2. t. m. pri zborovanju učiteljskega društva za celjski in laški okraj.)

Nameraval sem to poročilo deliti na dva dela; če smem tako reči: na objektivni in subjektivni del. V prvem delu hotel sem poročati o skupščini sami, kako se je ista vršila in s kakim uspehom. Toda, ker je že „Popotnik“ prinesel dokaj obširno poročilo, mislim, da jaz to lahko opustim. Omenil bi le rad dveh rečij: prvič, da se je izvršil sklep našega društva glede obvezne bolniške blagajne in se torej dotični predlog ni sprejel in drugič, kar naglašam s posebnim zadoščenjem, da so se glavnega zborovanja udeležili državni in deželni poslanci in da so isti po državnem poslancu Lorberju izrekli, da se hočejo vedno ravnati po sklepih Zaveznih skupščin. Priznati se mora, da je to velik uspeh štajerske Zaveze. Za takim uspehom mora težiti tudi naša Zaveza, naših zborovanj naj se redno, ne samo izjemoma, udeležujejo naši poslanci, da se pouče o naših naporih in željah.

In tako naj preidem na drugi, subjektivni del svojega poročila. V mislih mi je namreč preiskati, kaj je ta skupščina donesla specijelno nam slovenskim učiteljem.

Slovenska učiteljska društva pristopila so štajerski Zavezi pod pogojem, da se nikdar in v nikakem oziru ne žali njih narodni čut. Priznati moramo, da je društveno vodstvo ravnalo vedno prav korektno in da je javno izrazilo zadoščenje, da slovensko učiteljstvo postopa solidarno z nemškim učiteljstvom v stanovskih vprašanjih.

Toda, gospoda moja, pokazalo se je vendar tudi pri tem zborovanju, da kri ni voda in čutiti je bilo, da smo slovenski učitelji nekako na poti popolnoma prostemu gibanju. Pokazalo se je to že pri skupščini sami, hujše pa se kaže po skupščini in nadejati se nam je v tem oziru po javljajočih se znamenjih še marsikake enuncijacije à la mariborsko učiteljsko društvo. Ne bomo rezali na rovaš društvenemu vodstvu, da so

nas v Ljubnem sprejele mnoge frankfurtarice, da je pri zabavnem večeru prva točka pevskega vsporeda bila: „Hymne der Deutschen in Oesterreich“, da se je svirala „Wacht“ in pa „Das deutsche Lied“, ker vse to uprizorilo je mesto samo in bi ne bilo lojalno, delati vodstvo odgovornim za to. Ali vedno gostejši Heil-klici so nam vendar jasno svedočili, po čem vse diši. Gospoda, mi živimo v veku hudega narodnega nasprotstva in danes nam ne more biti vse jedno, ali se svira „Wacht“ ali kaj drugega, kakor bi to bilo — recimo — še pred 5 ali 10 leti. Takrat bi si bili mislili: no, mi imamo svoj „Naprej!“ mi Nemcem tudi ne smemo zameriti, če imajo svojo „Wacht“. Ali danes ima to drugačen pomen in istinito je vsak Heil razžaljenje za Slovana. Pri takih ljudeh, ki kličejo Heil, narodne strpnosti napram Slovincem našel ne boš. Heil je danes bojni klic. Res je dosedaj vodstvo postopalo taktno in korektno, ali vspricho sedaj nastalih in nastajajočih odnošajev se moramo vprašati, da-li bode moglo še dolgo tako postopati. Poglejmo, kaj se je posle pripetilo.

Precej prihodnji dan po skupščini prinesel je graški „Tagblatt“ članek, v kojem pravi: „man traut seinen Augen kaum, dass die Angliederung der slov. Lehrerschaft freudigst begrüsst wurde“ in dalje „es würde doch zu denken geben, falls eine deutsche Kundgebung des steiermärkischen Lehrerbundes nicht zu Stande käme.“ Par dni kasneje je bilo v istem listu „Poslano“ nekega zgornještajerskega nadučitelja, ki se strinja s pisavo graškega „Tagblatta“ in pravi, da je bila Zavezi dolžnost podati nemško izjavo in če slovenskim učiteljem to ni prav: „mögen sie ruhig zu Hause bleiben!“ Potem je zagledala beli dan „imenitna“ enuncijacija mariborskega učiteljskega društva, o koji kasneje še spregovorim. Zatem je dopis „von einem Lehrerveteranen,“ kateri naj

Vam prečitam, ker je velezanimiv in poučljiv. (Tu se je prečital dotični dopis, iz katerega naj navedem le nekatere glavne točke. V dopisu se bere doslovno: . . . dass sich die deutschen Lehrer im steirischen Lehrerbunde solange von ihrem stramm nationalen slovenischen Berufsgenossen nasführen und von einigen Versöhnungsräthen zu völliger nationaler Entsagung bestimmen ließen, kann nicht tief genug bedauert werden Es ist hoch an der Zeit, dass sich die deutsche Lehrerschaft gegen diese slovenenfreundlichen Strömungen im Lehrerbunde ernstlich auflehne und den Ruf nicht so sehr nach Trennung als nach Befreiung (!) von den slovenischen Bundesgenossen immer lauter erhebe. Der wackere Lehrerverein in Marburg hat verdienstvoll den Anfang gemacht! Allerdings schien es, als nach dem Austritte der slovenischen Lehrer bei den deutschen Mitgliedern des steiermärkischen Lehrerbundes gehobene Stimmung herrschte, als ob der Bund sich zu einem deutschen umwandeln werde. Das vereitelte die slavische Hinterlist (!) Die Slovenen hatten nun zwar ihren eigenen nationalen Lehrerbund, aber sie wollten deshalb ihre Position im „Steiermärkischen Lehrerbunde“ nicht auf die Dauer aufgeben: sie beschlossen alsbald wieder, die Deutschen nicht unter sich allein zu lassen (!). Flugs wurde von den slovenischen Generalstäblern eine reizende Versöhnungsscene eingeleitet, unglaublicherweise mit deutschen Hilfskräften, und die Slovenen, die ihren all-slovenischen Bund „Zaveza“ im Trockenen hatten, zogen, sich ins Fäustchen lachend, von den Deutschen „herzlichst“ begrüßt (!), wieder in den steiermärkischen Lehrerbund ein —. Aus war es mit den deutschen Wünschen und Hoffnungen! . . . Der Tag der Abrechnung ist nicht mehr ferne. Es wetterleuchtet schon da und dort. Die wackere Drauwacht hat bereits ihre Stimme zur völligen Lösung der zu gar nichts taugenden Vereinigung beider Nationalitäten im steiermärkischen Lehrerbunde erhoben. Demnächst werden viele deutsche Lehrervereine mit den gleichen Entschlüssen hervortreten.) To se čita v številki 273. z dne 2. oktobra meseca t. l. V neki daljni številki je poročilo, da se o veliki noči skliče seja delegatov.

Iz teh glasov rezultira brezpogojno pravica gorenjega dvoma, ki sem ga izrekel, ali bode vodstvo še dolgo v stanu, držati se svoje obljube nasproti nam. Jasno je, da se hujska proti nam iz narodne mržnje

in da je to hujskanje našlo odmev v društvenikih samih. Zato pa nam je o pravem času premisliti, kaj nam je storiti, da si varujemo svojo čast.

Predno pa preidem k temu, naj se nekoliko bavim s famozno mariborsko izjavo. V tej se ne zahteva nič manj, nego, naj se anulira izvolitev treh slovenskih odbornikov, ker 1. niso bili pravilno voljeni in 2. so trije odborniki za Slovence preveč.

Volitev se je vršila za slov. odbornike, kakor za vse druge. Ako se torej ta ni pravilno vršila, nepravilna je izvolitev vseh drugih odbornikov, ne samo letos, temveč tudi prejšnjih let. Volitev bi se morala res vršiti po listkih, ali zaradi zamude časa prakticiralo se je menda vedno takó, da so se zastopniki vsakega dela dežele zmenili in zjediniili za svoje tri odbornike, kateri so se potem z vsklikom volili. Kar je pravilno za druge, je menda pravilno tudi za nas.

Kako pa je z drugo točko? Tam se trdi, da nam ne gredó trije odborniki. To je res predrzno. Ravno tukaj se kaže vsa miroljubnost in spravljivost slovenska — ali pa morda tudi — indolenca. Vsak trezno misleči človek bi sodil, da je pravilno, da se v kakem zastopstvu vsaki frakciji toliko zastopnikov dá, kolikor ji razmerno gre. Ta princip uvedel se je tudi pri štajerski Zavezi, kajti Gorenji, Srednji in Južni Štajer voli vsak za-se po tri odbornike. Vprašam, zakaj pa se ta princip ne razširi tudi na razmerje Slovencev z Nemci? In kako stoji tu, kažejo nam številke. Pred sabo imam letos izdano spomenico štajerske učiteljske Zaveze povodom petindvajsetletnice nje obstanka. In v njej čitam:

Vseh društev je 43, slovenskih 15, torej nad tretjino, vseh društvenikov je 1341, slovenskih 371, torej skoro tretjino, vseh delegatov je 75, slovenskih 21, torej skoro tretjino.

Prava gre deliti po bremenih; ker nosimo mi tretjino bremen, nam gre torej tudi tretjina pravic, ergo tretjina odbornikov. Odbor sestoji iz predsednika in 15 članov. Slovincem gre tedaj 5 odbornikov. Mi smo se zadovoljili doslej z dvema odbornikoma, letos smo izvolili tri, še zmiraj za dva premalo, pa kričé, da smo si vzeli več, kakor nam gré. Prav, mi pa bomo odslej zahtevali za-se tretjino odborniških mest. Vsaj Nemcem ostane s predsednikom, kojega bodo pač zmiraj imeli, 11 mest in s tem se menda že smejo zadovoljiti, ako

je nemška pravicoljubnost res tako velika, kakor se vedno trdi.

Gospoda, čas je, resno premisliti, kaj je sedaj storiti, da si obvarujemo svojo čast. Nedvomno je, da se je v našem društvu pojavila národna mržnja in skoro ni pričakovati drugega, nego da bode ta mržnja širila se. In ako se zadosti razširi, potem je odbor pri svoji najboljši volji nezmožen, tudi nadalje garantovati varstvo naših národnih čustev in priti mora prej ali slej do neprijetnega karambola. Temu o pravem času izogniti se, gospoda moja, je naša častna dolžnost. Menda vendar nočemo čakati: da nas vržejo iz društva! Kaj nam je torej storiti? Ali izstopiti? Po mojem subjektivnem, prav nič merodajnem mnenju mi od vsega početka nismo imeli česa iskati tam gori, ker skoro ni bilo pričakovati drugečega izida, ali — kakor rečeno — je to povsè moje privatno mnenje. Gotovo so imela naša društva važne razloge, da so pristopila štajerski Zavezi. Storila so to izvestno v prvi vrsti iz solidarnosti. Solidarnost, gospoda moja, je lepa reč; solidarnost je ona podlaga, na kateri društvo, čegar namen je, varovati stanovske interese, to edino lahko stori. Tem lažje in sigurneje bo doseglo svoj smoter, čem krepkejša je. Solidarnost torej je bila tista vez, ki je zvezala slovensko in nemško štajersko učiteljstvo v krepko jednoto. Solidarnost pa se je sedaj začela rušiti, zajamčeno spoštovanje naše národnosti je v nevarnosti in tako odpade jeden glavnih pogojev naše združitve.

Ali vendar treba z izstopom previdnim biti in ne pre nagliti se! Priznati moramo, da je štajerska Zaveza kaj plodonosno delovala. Delovala je tudi na gospodarskem polju, osnovala „Cesar Franc Jožefovo ustanovo v podporo potrebnim učiteljem, odnosno njih vdovam in sirotam“ ter „Samopomoč“*. Ako slovenska društva brevi manu izstopijo, zgubé tudi vse pravice. Gospoda moja, če kedaj, moramo sedaj obžalovati, da mej našimi društvi nedostaje vsake organizacije, pravega jednotnega vodstva. Pri taki združitvi treba skupnega programa; ako pride vsako društvo za-se, bo vsako kaj drugega zahtevalo in najpotrebnejšega morebiti nobeno. Kolikor glav, toliko misli. Neobhodno potrebno je torej pred vsem, da se slovenska učiteljska društva složijo in postopajo po jednotnem načrtu, solidarno in zajedno. Treba je, da se podá našim raz-

tresenim udom trup in glava, bodisi na ta ali oni način. Po mojem mnenju bi bilo najbolje, da bi se vsi društveni predsedniki složili na jednakomérno postopanje ter takoj stopili v dogovor z društvenim vodstvom. Ako bi se pokazala potreba skupnega izstopa, in do tega najbrže pride, se mora to pravočasno storiti ali zajedno zajamčiti pravice slovenskega učiteljstva do cesar Franc Jožefove ustanove. Kar se tiče Samopomoči, je ista nekako samostojna, vendar je v področju Zaveze, kakor je razvidno iz spomenice, in dolžnost vsakega slovenskega učitelja je, da pri izstopu naših društev iz Zaveze izstopi tudi iz Samopomoči, ker kdor reče a, reči mora tudi b, ali pa zahtevati, da se Samopomoč popolnoma izloči iz Zaveze in da se kratko in malo vzdrži vsakega narodnostnega gibanja. Toda, ker — kakor se vidi uprav sedaj — tudi najslavnostnejša obveza v par letih lahko obnemore, je najsigurneje, če slovensko učiteljstvo izstopi tudi iz Samopomoči in, ker je vsled izzivanja k izstopu prisiljeno, zahteva povrnitev vsaj zadnjega uplačila.

Morda pa se valovi poležejo in nam ne bo treba izstopiti. V tem slučaju je našim voditeljem naložiti, da z društvenim vodstvom natančno stipulujejo vse pravice slovenskih društev, osobito, da zahtevajo tretjino odborniških mest, t. j. 5 ali najmanj 4 odbornike Slovence, od katerih volijo tri južnoštajerski zastopniki, dva, oziroma jednega, pa plenum. Sploh se mora vse pravno razmerje slovenskih učiteljskih društev natančno obrisati, da bode za vedno izključen prepir iz tega vzroka. Zato velja gorenje število odbornikov le za sedanje razmerje; izreči je torej treba, da Slovenci dobé svoje odbornike vedno po razmerju, ki se ima pred glavnim zborovanjem vselej natančno določiti.

Istotako morajo biti Slovenci zastopani v odboru Samopomoči in v vsakem odboru kake prihodnje gospodarske ali druge panoge štajerske Zaveze.

Gospoda moja. Z mirno vestjo lahko stavimo svoje zahteve: mi nismo pričeli prepira, mi nismo rušili solidarnosti, ali sedaj, ko se je prepir začel, pa hočemo, da se vremena zjasné in da se nam dá naša pravica.

Na podlagi povedanega Vas prosim, gospoda častita, da sprejmete nastopne točke:

1. Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj najodločneje obsoja izjavo maribor-

* Samopomoč je od Zaveze neodvisno — samostojno društvo. Uredn.

skega učiteljskega društva gledé zborovanja „Zaveze štajerskih učiteljskih društev“ v Ljubnem, kakor tudi vsako drugo rušenje solidarnosti v Zavezi.

2. Prepričanje društva za celjski in laški okraj je, da je za slovenska štajerska učiteljska društva najboljšé, da izstopijo iz štajerske Zaveze in se tesneje oklenejo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, ker — kakor kažejo vsa znamenja — zavezni odbor pri najboljši volji ni zmožen uplivati na krajevne odbore za prireditev zaveznih skupščin, da bi isti ne kazali nemško-nacionalnega mišljenja. Navzlic temu prepričanju pa noče pri tako važnem koraku samostojno postopati, temveč solidarno z drugimi slovenskimi društvi.

3. Odboru celjskega in laškega učiteljskega društva se naroča, da se nemudoma obrne do odborov vseh slovenskih učiteljskih društev na Štajerskem v ta namen, da se doseže skupno in jednotno postopanje napram štajerski Zavezi.

Da se to doseže, naj vsako društvo pooblasti svojega predsednika, da isti stopi v dogovor s predsedniki vseh drugih štajerskih učiteljskih društev, in da ti predsedniki tvorijo nekak zastopstveni odbor.

Temu odboru naloga bodi:

a) pazno zasledovati vsako gibanje v Zavezi;

b) ako zahteva naša národna čast, takoj izstopiti iz Zaveze;

c) ako slovenska društva izstopijo, določiti natančno pravno razmerje do cesar Frane-Jožefove ustanove;

d) delovati na to, da se Samopomoč loči od Zaveze in zaveže, delovati le na gospodarskem polju, ali še bolje, ker vse take obljube ne veljajo dosti, kakor uči sedanjost, uplivati na svoje člane, da izstopijo tudi iz Samopomoči in raje osnujejo táko pri „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“.* V tem slučaju pa je varovati interes dose-danjih članov Samopomoči.

e) če ostanejo slovenska društva tudi nadalje v Zavezi, je zahtevati za-nje razmerno število odbornikov v društvenem odboru, zastopnikov pri cesar Frane-Jožefovi ustanovi in Samopomoči in pri vsaki prihodnji gospodarski ali drugači pánogi Zaveze. Sploh je pravno razmerje Slovencev v Zavezi natančno določiti. S.

* Kakor poroča zadnji „Učiteljski Tovariš“, se pravila Samopomoči pri slovenski „Zavezi“ že izdelujejo. Por.

Osnutek disciplinarnega zakona,

predložen od odbora „Zaveze štajerskih učiteljskih društev“.

(J. S.)

Letošnji glavni skupščini v Ljubnem predložil se je osnutek disciplinarnega zakona, katerega je štajersko učiteljstvo že davno zaželelo. Predlagatelj je bil misli, da naj se ta zakon še isti dan do cela predela in potrdi, češ, da je potreba tega zakona najnujnejša. To je sicer res, ali stvar je vendar také velike važnosti, da je treba največjega premisleka. Zakon se ne sklepa kar za kratek čas, temveč veljaven je potem desetletja in kaj težavno je odpraviti nedostatke in makari tudi očitne krivice, ako je zakon postal enkrat fait accompli. Zato pa nikakor ne gre, da bi bil tako važen čin, kar (kakor pravi Nemeč) „durchgepeitscht“. Da se to ni zgodilo pri skupščini ljubenski, je zasluga gospoda ravnatelja Schreiner-ja. Kako velika je ta zasluga, uvideli bomo jasno, ko natančno predelamo načrt, ki je — kar že sedaj lahko izrečem — kaj pomanjkljiv, a ne samo to, temveč tudi nevaren. Na predlog gospoda Schreiner-ja sklenil je upravni odbor, da se točka dá le v toliko na dnevni red glavnega zborovanja, v kolikor je potrebno v njeno utemeljitev, osnutek sam pa se dopošlje vsem učiteljskim društvom v pretres.

V nastopnem naj podamo osnutek, opremljen z refleksijami ne toliko v ta namen, da bi pridobili čitatelje za svoje mnenje, temveč da se stvar osvetli od vseh strani in da se kolikor mogoče izognemo vsaki opasni površnosti.

O discipliniranju učiteljstva.

§ 1. Vsi na javnih ljudskih in meščanskih šolah delujoči ravnatelji, nadučitelji, definitivni in provizorični učitelji in podučitelji, suplenti in pomožni učitelji obojega spola podvrženi so temu zakonu.

Ta paragraf je pomanjkljiv: izpuščene so učiteljice ženskih ročnih del. Morebiti so razumljene pod pomožnimi učitelji, ali tja ne spadajo, kajti pomožni učitelj je v našem stanu pojem, ki učiteljic ženskih ročnih del ne obseza. Zakon ni nikdar prejasen, torej treba v njem največje točnosti.

Kaznovanje kršenja dolžnosti.

§ 2. Učitelji, ki kršijo dolžnosti naložene jim po njih službi ali prisegi, kaznujejo se brez razlike, naj bodo definitivno ali začasno

nameščeni, z redovitimi in disciplinarnimi kaznimi, kakor se pač izkaže kršenje le kot nerednost, ali pa z ozirom na njega način in velikost, na možno opetovanost in otežkujoče okoliščine, kot službeni pregrešek.

K dolžnostim učiteljevim spada tudi, da se s svojim obnašanjem v in zunaj šole vrednega izkaže spoštovanja in zaupanja, ki ga tirja njegov poklic.

Na prvi pogled zbóde tu učitelja besedica z unaj šole in marsikdo bi želel, da ta besedica izpade. Res je to obširen pojem, toda če pomislimo, da se kaj lahko zgodi, da nam je kdo baš po svojem obnašanju zunaj šole na nečast, uvidimo, da ta določba že mora ostati. Jako dobro pa bi bilo, da se izdá službena pragmatika, ki bi natančno določila, kaj vse spada k učiteljevim dolžnostim v šoli in zunaj nje.

Redovite kazni.

§ 3. Redovite kazni so:

1. Svarilo;
2. izraz nezadovoljnosti;
3. opomin z zažuganjem disciplinarne kazni.

Nijedna teh redovitih kaznij se ne upiše v učiteljev personalni izkaz. Predno se učitelj kaznuje z opominom, se mu mora dati prilika do zagovora.

Zakaj se učitelju samo pri zadnji kazni dá pravica zagovarjanja? Bahločutnež bo vsako še tako malo kazen zelo občutil, posebno če se mu godi krivica in se on niti zagovarjati ne sme. Dalje tudi ni jasno, ali se te kazni delé ustno ali pismeno. To treba določiti.

Pravica kaznovanja z redovitimi kaznimi.

§ 4. Pravica do kaznovanja z redovitimi kaznimi gre okrajnemu, odnosno mestnemu šolskemu svétu s sejnim sklepom. Uporabijo se v vseh onih slučajih, v kojih se ni hudo grešilo proti dolžnostim ali zelo oškodoval ugled šole in stanu.

Po izkušnjah v drugi kronovini sem bil in sem že zdaj mnenja, da bi bolje bilo, ako bi se ingerenca gledé kaznij ne poverila okrajnim, oziroma mestnim šolskim svétom, temveč deželnemu šolskemu svétu. Pri zadnjem zborovanju celjskega in laškega učiteljskega društva pa ta moj predlog ni obveljal. Meni so razmere na Štajerskem še premalo znane in se v tem oziru prav rad vklonim mnenju tovarišev, ki so o tukajšnjih odnošajih dobro poučeni. Zaradi tega opustim tudi navedenje razlogov za svoje mnenje in sem je sploh le zató omenil, da se vprašanje o tem sproži tudi drugod.

Pravno sredstvo proti redovitim kaznim.

§ 5. Proti svarilu in izrazu nezadovoljstva in pravnega sredstva. Proti opominu

more dotični učitelj tekom 14 dnij po dostavljenju pismene razsodbe, ki mora obsezati tudi utemeljitev, uložiti priziv na disciplinarni senat, kateri redovito kazen potrdi ali ne.

Proti tej razsodbi ni nadaljnega ugovora.

Kakor je razvidno iz tega paragrafa, dostaviti je opomin pismeno. Ako je tudi prvi dve redoviti kazni dostaviti pismeno, tedaj mora vsekako pravica pritožbe dovoljena biti tudi v teh slučajih. In baš zategadelj, da je priziv v vseh slučajih mogoč, naj se imajo vse redovite kazni dostaviti pismeno.

Disciplinarne kazni.

§ 6. Disciplinarne kazni so:

1. Graja deželnega šolskega svéta, preračunjena le na нравni uspeh.

2. Denarna kazen prve vrste od 5 do 50 gld., druge vrste od 50 do 100 gld.

3. Ukor.

4. Premesčenje in sicer:

a) v isti plačilni razred z enakim činom;

β) v isti plačilni razred z enakim činom, zvezano z denarno kaznijo prve ali druge vrste;

γ) premesčenje v bližnjo nižjo plačilno kategorijo z enakim činom;

δ) premesčenje v poljubni plačilni razred z enakim činom;

ε) premesčenje v nižji čin, s kojim pa se mora vedno družiti prestavljenje v drug kraj.

5. Upokojenje na nedoločen čas z znižanjem normalne pokojnine.

V razsodbi disciplinarnega senata je določiti pokojnina; nikdar ne sme presegati dveh tretjin normalne penzije.

6. Opuščenje iz službe. Tej kazni sledi izguba naslova in pravica do penzije.

Kazni navedene pod točkami 3., 4. in 5. se upišejo v učiteljev personalni izkaz. Kazni pod 3. in 4. morajo se po pretoku treh službenih let izbrisati.

Denarne kazni prve vrste, navedene pod točko 2 smeti je na zahtevanje obsojenega v 12, one druge vrste v 24 zaporednih mesečnih obrokih plačati.

Vse denarne kazni tekó v „fond za poravnanje stroškov disciplinarnega postopanja napram učiteljem“.

Katera navedenih disciplinarnih kaznij naj se upotrebi, razsoditi je po velikosti pregreška, po težkoti službenega prestopka in po škodi, ki je nastala iz kršenja učiteljevih dolžnostij.

Po mojem mnenju so te kazni pač krute, dá uprav drakonične. Denarna kazen more narasti na 100 gld. Ali se je pomislilo, kaj to v našem stanu

pomeni? Vsakdo prizná, da naše plače zadostujejo jedva za življenske potrebe. Sami to tudi vedno naglašamo in prosimo za zvišanje plač, ker dosedanje nikakor ne omogočijo živeti stanu primerno, kakor to zahteva zakon. Ako se komu izmed nas naloži denarna kazen, krati se mu to, kar za življenje neobhodno potrebuje, saj za luksus pač nikomur ne preostaja. Komu to vzeti, kar mu je v življenje neobhodno potrebno, pa je barbarično. Denarna kazen je pač opravičena tam, kjer si mora človek nekoliko skrbeti svoje luksurijsne potrebe, nikakor pa ne tam, kjer si je treba pritrpati od ust ali obleke, da je možno zadostiti žaljeni pravici. Res se smé kazen plačati v mesečnih obrokih, ali tak obrok znaša nad 4 gld. in kaj to pri človeku, ki ima že vsak krajcar naprej preračunan, pomenj, posebno če trajajo ti odtegljeji jedno ali celo dve leti, vsak pameten človek lahko previdi. Zato naj po moji misli denarna kazen popolnoma odpade. Ako pa že denarna kazen mora biti, naj bi vsaj ne bila tako občutljiva, kakor je tu predlagano. Mesto goldinarjev bi menda krone tudi zadostovale. Dalje igra petdesetak tukaj dvojno ulogo: pripada tako prvi, kakor drugi stopnji. To pa ni vse jedno, je-li kdo kaznovan po prvi ali drugi stopnji. Torej mora tudi v faktuem efektu biti razloček. Pasus se mora tedaj glasiti: od 5—50 in od 51—100.

Kazni pod 4 od a) do e) se kaj lepo stopnjujejo. Lepše gradacije si kar misliti ne moremo. Čita se to kaj tedno, ali po mojih mislih tiči ravno v tem lepem stopnjevanju nemala opasnost. Kaj lahko bi se namreč pripetilo, da se v kakem slučaju seže po nekoliko višji kazni, češ, saj je samo za jedno stopnjo višja, dočim bi se, da je manj izbora, ostalo pri nižji, od katerih je itak vsaka dosti občutna. Jaz mislim, da je že navadno premeščenje na lastne stroške za vsakega učitelja, posebno z obitelji, dokaj velika kazen. Kajti pri dosedanjem krajnjem sistemu je vsako premeščenje v nižjo plačilno kategorijo vendar zvezano s selitvijo v drug kraj, izvzemši morebiti večja mesta, v katerih je več šol. Za jeden pregrešek jedna kazen, to nam mora biti etični princip.

Pomislimo pa nekoliko, kako je pri kaznih b) do e). Že b) je komplikovana kazen: vrhu sramote in selilnih stroškov še kazen v gotovem denarju. In kaj pa še-le pri kaznih c) do e)! Pri teh je učitelj kaznovan ne jedenkrat, ne dvakrat, temveč vse svoje žive dni. Kaznovan je v tistem trenutku, kaznovan pri vsaki prihodnji petletnici, kaznovan pri penziji.

Ali točka e) niti ne more veljati za vse. Suplenta ali pomožnega učitelja ni mogoče kaznovati z nižjim činom, ker ga ni. In potem, kaj pa učitelj, ki je na podlagi sklepa deželnega zbora z dne 13. februarija meseca 1895. l. iz podučitelja postal učiteljem po napornih desetih letih, ali naj zopet izgubi to, kar si je zvesto zaslužil? Je-li to pra-

vično? In na koliko let naj se prestavi nazaj? Na vseh deset? Na tri? Kaka jasnost je to? Pri justičnih uradnikih se pač vidi, da se adjunkt kazensko premesti, nikdar pa še nisem čul, da bi postal zopet avskultant. Tudi v nas po moji misli ne gre, da bi se komu zopet vzelo, kar si je z izpitom in delom pridobil.

Vendar bi ta točka imela opravičenje v jednom slučaju: tikala naj bi se le voditelja večrazrednic, ako se isti izkaže nesposobnim za voditeljstvo. Analogijo za to imamo zopet pri justičnih uradih, kjer se uradnik, ki ni sposoben za samostojno voditeljstvo, prideli drugemu uradu kot podrejen član.

Po mojem mnenju naj bi točke b), c) in d) odpadle, točka e) pa se preuredila takó, da bi veljala le za voditelje.

Točka 5 naj bo le začasno upokojenje brez znižanja postavne penzije. Kdor je začasno upokojen, ima vedno še upanje, da bo zopet nastavljen in se bo med tem težko lotil kakega drugega posla. Tudi ga ni vselej tako lahko dobiti. Tedaj pa se mora disciplinirancu nuditi toliko, da sebe in svojce vsaj borno preživi! Saj če kdo služi postavim 20 let in ga penzionirajo, se mu dohodki itak zmanjšajo na polovico. To je menda dosti kazni, posebno če se premisli, da v teh letih navadno še nima preskrbljene svoje dece.

Šesta točka zdi se mi naravnost krivična. Kaj pa, če je kdo služil brezmadežno, recimo 30 let, pa pride v kolizijo z zakonom, ki mu odvzame kruh in vsako pomoč, ali naj gre beračit ali pa naj gládú umrje? In ako je doslužil 40 let, s kako pravico se mu more penzija odvzeti, za katero je delal in plačeval vse svoje življenje? Te pravice po mojem mnenju nima nihče, on si je to prislužil in to je njegovo. Saj, ako je učinil kaj takega, da pride v dotiko s kazenskim zakonom, bo itak po tistem kaznovan in jedna kazen za jeden pregrešek zadostuje. Seveda določa izključenje že § 48. zakona z dné 4. februarija meseca 1870, ki se opira na § 48. državnega zakona z dné 14. maja meseca 1869. l. in 2. maja meseca 1883. Ali tu moramo ločiti dva različna slučaja. Ta paragraf 48. velja samo za óne, kateri so vsled kakega nečastnega čina po kazenskem pravu izgubili pravico volivnosti. O tem pa disciplinarni senat niti razsojati nima (cf. § 36. tega načrta). Temveč se gre tu le za disciplinarni prestop. In ta naj se tako strogo kaznuje? Proti izključenju samem jaz gotovo nič nimam, nasprotno, moje mnenje je, da je vsak nečasten element brez-pogojno odstraniti iz naših vrst. Največja strogost je tu opravičena in naj bi tudi veljala. Ali pri vsem strogem naziranju mora vendar-le veljati pravični, ali, če se hoče, humanitarni princip. Kdor je onečastil stan, naj se odstrani, gotovo, toda če je kdo že precej v letih, ga ni smeti postaviti kar na cesto, kjer lahko gládú umrje, ko mu nedostaje

več potrebne elasticitete, da bi si drugim načinom kruh služil. Dokler je človek še mlad, mu pri njegovi prožnosti ne bo preveč težko, lotiti se kakega drugega posla, ki je vrhu tega šestokrat lukrativnejši, nego učiteljski, ali čem stareji postaja, tem težje se mu bo kaj takega posrečilo.

Zato naj bi morebiti veljal princip, da naj bode izključenje z izgubo značaja in pravice do penzije kazni do vštete desetega službenega leta. Od 10. do 30. službenega leta veljaj definitivno penzioniranje s postavno ali znižano penzijo in je v zadnjem slučaju maksimum in minimum natančno

določiti. Od 30. službenega leta le upokojenje z normalno pokojnino.

V tem paragrafu se dalje določa, da se iz denarnih kaznij osnuje fond za kazenske stroške. To je prav problematična in vrhu tega kaj nevarna stvar. Kaj pa, če fond ne bo imel dosti sredstev, kdo utrpí stroške tedaj? Lahko bi bilo, da bi morebiti fondu na ljubo nastala kaka denarna kazni, ali pa ista večja izpala, kakor inače. Vsak poseben fond v to svrhu naj odpade, stroške naj nosi dež. šolska blagajna, ki tudi spravi eventuelne denarne kazni. (Konec pride.)

Društveni vestnik.

Iz slovenjebistriškega okraja. Učiteljsko društvo našega okraja imelo je 4. t. m. svoje zadnje zborovanje v tekočem letu. Zbranih je bilo 15 udov. Gospod predsednik pozdravi vse navzoče, ter izraža svoje posebno veselje nad prisotnostjo našega priljubljenega nadzornika in častnega uda, gospoda dr. J. Bezjaka, kateri vselej rad prihiti v našo družbo, ako mu le dopušča čas. Nadalje pozdravi gosp. O. Žolnir-ja, učitelja v Makolah, kot novega uda. V svojem govoru spomni se tudi umrlega gosp. nadučitelja Fr. Windischa, ki je bil ustanovitelj in častni ud našega društva; v znak sožalja vstanejo vsi navzoči. Društvo ima pa še drugo veliko izgubo; zapustila sta namreč naš okraj dva vrla tovariša in marljiva društvenika, gospoda J. Pukmeister in Š. Vodenik. Da bi bila na novih postajah prav zadovoljna in srečna!

Zapisnikarjem za ostali del pravičnega leta izvoli se gosp. Hinko Druzovič.

Izmed došlih dopisov zanimalo nas je poročilo o državni obrtniški šoli v Gradcu. Umestno bi bilo, ko bi učitelji vsako leto opozarjali izstopivše učence na ta prevažen zavod. Mnogokrat si namreč stariši v tej zadevi ne vedo pomagati, ter pošiljajo svoje otroke v izobrazbo k šušmarjem, katerih kar mrgoli po deželi. Na tak način pač naša obrt ne bo nikoli napredovala. V omenjenem zavodu izvežbajo se učenci lahko v vseh strokah rokodeljstva, ter dobé še k temu prav znatne podpore. — O letošnji skupščini štajerske učiteljske zaveze v Ljubnem poročal je gosp. Hinko Druzovič.

Delj časa pogovarjalo se je na to o načrtu novega disciplinarnega zakona, ter preresetavala točka za točko. Vzporejli so se vsi odstavki; le pri nekaterih se je še nekaj dostavilo ali pa predru-gačilo. Želeti je, da bi slavni deželni odbor to prevažno stvar tudi v tem smislu rešil; zakaj bi tudi mi učitelji ne imeli sličnih uvedb, kakoršnih imajo že drugi stanovi!

Prečital se je tudi dopis štajerske učiteljske zaveze, v katerem se društva obvestijo o že znanem

sklepu mariborskega (mestnega) učiteljskega društva. O omenjenem sklepu je pač težko kaj govoriti, kajti iz njega veva le sovraštvo in neresnica. Naše društvo popolnoma odobrava izvolitev spodnještajerskih odbornikov; hočejo pa imeti nemški učitelji svojega posebnega zastopnika, tedaj zahtevamo, da se na nas tudi ozira pri izvolitvi onih šestih odbornikov, ki se volijo od vsih delegatov; od teh pa ni bil voljen noben Slovenec. Kot delegat za novo volitev odbora izvolil se je gosp. J. Sabati. V slučaju, da se naši tirjatvi ne ugoti, ali pa če bi se imela pravila zaveze v čem preurediti, javil bode omenjeni gosp. delegat izstop našega društva iz štajerske učiteljske zaveze.

Gledé vprašanja o podržavljenju ljudske šole odgovorilo se je pozitivno, kajti v tem smo vezani na sklep „Zaveze“.

V prашalno škrinjiso došlo je to-le vprašanje: Kaj naj poreče naše društvo k izjavi mariborskega učiteljskega društva?

Naše društvo izreka svojo ogorčenost proti sovražnim napadom na slovenske učitelje, ter obsoja najostreje netaktno in nekolegijalno postopanje mariborskih učiteljev. Pač žalostno je, da se danes, ko se že vsi stanovi združujejo, da se morejo socialno in gmotno povzdigniti, še mi učitelji ravšamo in kavšamo. Zoper skupnega sovražnika treba je jedinstvo, a ta je tem „gospodom“ deveta briga. Ker se torej iz izjave mariborskega učiteljskega društva razvidi, da mu je ljubše nestrpno politikovanje, nego pa rešitev gmotnih in drugih perečih stanovskih vprašanj, ne more se naše društvo spuščati z njim v daljno polemiko.

H koncu bil je še v sprejet predlog, da si naše društvo s prihodnjim letom naroči časopisa „Učiteljski Tovariš“ in „Deutsch-öster. Lehrerzeitung“; oba lista pošiljala se bosta od šole do šole.

Prihodnje zborovanje bode januarija meseca; takrat pride na dnevni red podavanje, katero se je moralo to pot radi preobilnega gradiva, ki se je moralo še rešiti, odložiti. T a j n i k.

Šoštanj. Šaleško učiteljsko društvo ima svoje zborovanje dne 5. decembra meseca ob pol 11. uri v Velenju. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Došli dopisi. 3. Volitev novega odbora. 4. Nasveti. Prosi se, da bi se udeležili tega zborovanja vsi tisti, kateri se zanimajo za našo stvar, kateri želijo, da bi tudi naše društvo jednako drugim procvitalo.

O d b o r.

Sv. Trojica v Slov. gor. (V a b i l o.) Št. lenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 2. decembra mes. t. l. ob 11. uri dopoldne pri Sv. Lenarti v Slov. gor. sè sledečim vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Poročilo delegata „Zaveze“. 3. Učni poskus — gospdč. Sittig. 4. Pogovor o disciplinarnem načrtu (sklep debate). 5. Nasveti. K obilnej udeležbi vabi uljudno J. Mavrič, t. č. predsednik.

Hum pri Ormožu. (V a b i l o.) Učiteljsko društvo za ormoški okraj ima v četrtek dne 2. decembra meseca t. l. ob 10. uri dopoldne v ormoški šoli svoj mesečni zbor s tem-le vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Konečni sklep o načrtu novih disciplinarnih postav. 4. Predavanje po zadnjem vspeodu. 5. Poročilo o novih učnih knjigah. 6. Slučajnosti, Imenitnost razprav tirja polnoštevilne udeležbe, h kateri najuljudneje vabi za odbor:

A. Porekar, načelnik.

Svetina pri Celju. (V a b i l o.) Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo, dne 5. decembra mes. t. l. ob 9. uri dopoldne v okoliški šoli in Celju svoj mesečni zbor s tem-le vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. „O načrtu novih disciplinarnih postav“. (Nadaljevanje). Govori gospod Schmoranz. 4. Nasveti.

P r e s e d n i k.

Dopisi in razne vesti.

(Odlikovanje.) Skriptor knjižnice na dunajski akademiji obrazilnih umetnosti, gosp. dr. Jožef DERNJAC — sin upokojenega šolskega ravnatelja sevniškega — imenovan je cesarskim svétnikom.

(Uredba učiteljskih plač.) Kakor smo iz zanesljivega vira izvedeli, je štajerski deželni odbor izdelal načrt zakona, na podlagi katerega se uredijo štajerskemu učiteljstvu na ljudskih in meštenskih šolah plače. Dotični načrt, ki ima za podlago personalno-razredni sestav, leži sedaj pri deželni vladi, da izreče o njem svoje mnenje. — Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani pa je deželnemu odboru predložilo posebno spomenico o uredbi učiteljskih plač in o upeljavi osebnega sistema, kar oboje veljaj za vse učiteljstvo brez izjeme, ki deluje na vseh kranjskih javnih ljudskih šolah. Spomenica je vrlo krepko utemeljena.

(Umrl) je 14. t. m. zjutraj v Gorici pri svojem sinu c. kr. okrajni šolski nadzornik v Tolminu gosp. Franc Dominko in bil tamkaj 16. t. m. pokopan. Naj v miru počiva in večna luč naj mu sveti!

(Slovenska šola v Gorici.) Ker mestna občina nikakor neče preskrbeti primernih prostorov za slovensko šolo, je deželni šolski svét imenoval šolska nadzornika Vodopivca in Culota eksekutorjema in jima naročil, naj najdeta potrebne prostore in najameta potrebno osonje, sploh da na mestne stroške poskrbita, kar treba za slovensko šolo.

(Učitelj Golja v najvišji instanci oproščen.) Kakor bode našim č. čitateljem gotovo iz političnih novin že znano, bil je učitelj v

Podlaki na Goriškem, gosp. Fr. Golja, radi predbacivanih mu prestopkov povodom slednjih deželnozbornih volitev obsojen na 14 dni zapora. Seveda se je G. proti tej obsodbi pritožil in dne 13. t. m. se je vržila razprava pri najvišjem sodišču na Dunaju, — pri kateri se je zgodilo prerredko čudo, da je sam generalni prokurator predlagal oprostitev gosp. Golje, kajti njemu podtikane besede, ako jih je tudi res izustil, nikakor ne obsegajo obdolženega pregreška. — Gosp. Golja je bil oproščen, in tako se je našla pravica vsaj pri najvišjem sodišču!

(Društvo „Šolski dom“ v Gorici) lepo uspeva. V kratkem času svojega obstanka nabralo je že 4981.70 gl. radodarnih doneskov. Živili darovalci!

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Anton Hofbauer, šolski voditelj na nemški šoli v Vitanju imenovan je nadučiteljem v Kamnici blizu Maribora. G. Jurij Pilihu, učitelju v Šmartnem ob Paki poverjena je novo ustanovljena ekskurendna šola Skorno-Noviklošter, v Šmartnem pa je kot začasna podučiteljica nameščena aliturijska gospica Ana Zupančič. Dalje so nameščeni učiteljski kandidati oziroma kandidatkinje in sicer gđc.: Margareta Žele v Begunjah mesto gđc. Rafaela Inglič, ki je šla v Črnomelj, Marija Thuma v Gor. Logatcu, Stanka Zarnik-ova v Koprivniku, Ivanka Simončičeva v Dobravi pri Bledu, Karolina Hann v Dobrovi pri Ljubljani, Marija Tomšič kot suplentinja v Senožečah, A. Marija Kotlušek v Vipavi mesto učiteljice gđc.

Antonije Avguštin, ki je šla za suplentinjo na c. kr. dekliško šolo v Trstu; Ana Lampert na Trati pri Škofji Loki. Dalje gospoda: Mihael Salberger v Poljanah pri Škofji Loki, Leopold Ferjan pa v Žabnici pri Škofji Loki. Gdč. Viktorija Praprotnik, ki je bila umirovljena, je zopet ozdravela in postala stalna učiteljica na svojem prejšnjem mestu v Kranju. Tukajšnja suplentinja gdč. Marija Stegnar, pa je imenovana za volonterko na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani. Gosp. Milan Guštin iz Jesenic je šel k vojakom kot jednoletni prostovolec; na njegovo mesto je prišel izprašani kandidat gosp. J. Bajželj. — Učiteljica v Semiču gdč. Irma Šigon je 28. okt. meseca t. l. umrla. N. v m. p.!

Pro domo. Bližamo se koncu leta 1897.; le še par tednov nas loči od novega leta! In vendar še čez 200 naročnikov za tekoče leto ni nič naročnine za „Popolnik“ poslalo. Ravno toliko pa jih dolguje še polletno naročnino. To so žalostne razmere, ki dotičnikom gotovo niso v čast, upravi lista pa delajo velike skrbi in mnogo nepotrebnega dela! Prav lepo pač prosimo vse, katere tiče, da vsaj v zadnjem mesecu leta gotovo stori vsak svojo dolžnost pri našem upravništvu, ker tudi ono mora pred novim letom spraviti račune pri tiskarni v red. Naj ne ostane tudi ta poziv — kakor že nekateri — klic epijočega v puščavi!

Lastništvo, uredništvo in upravnništvo „Popolnika“.

St. 380. II. Razpis podučiteljske službe.

Na štirirazredni ljudski šoli za dečke v Ljutomeru (II. plač. vrsta) se bode podelila služba podučitelja stalno oziroma tudi začasno.

Obeh deželnih jezikov zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje opremljene s spričevalom zrelosti in z dokazom avstrijskega državljanstva pri krajnem šolskem svétu Franc Jožefove šole v Ljutomeru do 10. decembra meseca t. l.

Okrajni šolski svét v Ljutomeru, dne 2. nov. meseca 1897. l. 1-2

St. 1141.

Natečaj.

(Nadučiteljska, učiteljska in podučiteljska mesta.)

V celjskem političnem okraju je popolniti take učna mesta definitivno, eventualno provizorično:

V šolskem okraju celjske okolice.

1. Začasno podučiteljsko mesto na 5razredni deški ljudski šoli za celjsko okolico, II. plač. razred.

V konjiškem šolskem okraju.

2. Nadučiteljsko mesto na 2razredni nemški ljudski šoli v Vitanju, III. plač. razred.

V šmarskem šolskem okraju.

3. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Zibiki, III. plač. razred in prosto stanovanje

4. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli na Sladki gori, III. plač. razred in prosto stanovanje.

V laškem šolskem okraju.

5. Novo sistemovano učiteljsko — eventualno podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Loki, III. plač. razred.

6. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Lenartu nad Laškim, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Prošnjiki in prošnice za katero teh mest, naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali

zrelosti in učne usposobljenosti, pri takih, ki še niso v službi, tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) in z ozirom na mesta voditeljev še z dokazom usposobljenosti za subsidiarčni pouk v katoliškem veronauku, potom predstojnega okrajnega šolskega svéta do 20. decembra meseca 1897. l. pri dotičnem krajnem šolskem svétu.

V Celju, dne 19. novembra meseca 1897. l.

Predsednik: Attems s. v.

St. 1258.

Razpis učiteljskih služb.

V tem okraju se razpisujejo s tem službe:

1. Nadučitelja trirazrednice v Dornbergu.

2. Nadučitelja dvorazrednic v Lokavcu in Št. Martinu.

3. Učitelja-voditelja jednorazrednice v Višnjeviku.

4. Potovalnoga učitelja za Podlako-Dol. Lokovec.

5. Učiteljico v Lokavci in Pevmi.

Vse službe so III. plačilne vrste z dohodki, določenem v dež. šol. postavah 10. marcija meseca 1870 l. in 15. oktobra meseca 1896. l. Potovalen učitelj dobiva še 100 glđ. potnine.

Prosilci naj vložje prošnje sè spričevali učiteljske sposobnosti najdalje do 6. januarja mes. 1898. l. pri c. kr. okr. šol. svetu v Gorici.

C. kr. okr. šol. svét v Gorici, dne 22. nov. mes. 1897. l.

Službo menjati želi

šolski voditelj v III. plač. razr. v najugodnejših šolskih razmerah s stranskimi dohodki nad 200 glđ. v prijetnej dolinici na okrajni cesti, 2km od postaje dež. železnice, 6km od okrajnega sodišča oddaljen. Drugi razred otvori se 3. novembra meseca 1898. leta.

Reflektantje naj se zglašé pri gosp. Radeju Jurkovem, učitelju v Zičah, pošta Loče pri Poličanah.

Tovariši in tovarišice, kupujte in naročujte „Knjižnico za mladino“!

Vsebina. I. Kako si učitelj oziroma učiteljica pridobi in ohrani potrební svoj ugled v šoli in izven šole. (F. Zíher.) — II. Kako je uravnati jezikovne vaje, da pospešujejo bolj pouk v materinščini, nego pa teoretičnoslovnico. (Konec.) (Matija Heric.) — III. Poročilo o glavni skupščini „Zaveze štaj. učit. društev“ v Ljubnem. (S.) — IV. Osnutek disciplinarnega zakona. (I.) (J. S.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in razne vesti. — VII. Natečaji in inserat.